

МЕТОДИЧНИ УКАЗАНИЯ НА НЦОЗА ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМАТА ПО РАЗДЕЛНОТО ОТЧИТАНЕ НА РАЗХОДИТЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Отчетните форми за разделно отчитане на годишните разходи на лечебните заведения по икономически елементи се попълват от всички лечебни заведения за болнична помощ с преобладаващо държавно или общинско участие, от държавните психиатрични болници, централите за психични заболявания, кожно-венерологични и онкологични заболявания.

За дейността на централите за спешна медицинска помощ се попълва само „Справка за дейността и фактическите разходи на ЦСМП”

Бланката за отчитане на разходите на лечебните заведения за болнична помощ е унифицирана и е еднаква за всички видове лечебни заведения.

Състои се от 3 приложения както следва:

Приложение № 1 – Извършени фактически разходи, реализирана дейност, численост на персонала и средна работна заплата в лечебното заведение

Приложение № 2 – Приходи на лечебното заведение

Приложение № 3 – Разходи за придобиване на дълготрайни активи в лечебното заведение

При изготвянето на отчета на електронен носител (електронна таблица – Excel, изготвена от НЦОЗА) в предвидените за целта клетки се избира първо областта от падащото меню, а след това се избира съответното лечебно заведение. Регистрационният му номер и общината, в която се намира, се появяват автоматично. Нанесени веднъж в Приложение 1, те автоматично се отразяват в Приложение 2 и Приложение 3 на електронния макет. По същия начин се процедира и с изписването на Директор на РЗИ, Главен счетоводител, Директор на леч. заведение, дата на попълване, телефон за връзка.

При попълването на електронната таблица в клетките, оцветени със сив цвят и маркирани с „X”, данни не се нанасят. Редове и колони не се добавят или премахват независимо, че остават празни /непопълнени/. Не се правят промени в наименованията на отделенията/звената. Ако има няколко еднотипни отделения /примерно I Хирургично, II Хирургично и т.н./ данните им се събират и се нанасят на реда за съответното отделение. **На ред 28 „Други специализирани”** (отделения/звена) се нанасят разходите на отделения, извън изброените по редове от 1 до 27. При наличие на повече от едно отделение, попадащо на ред „Други специализирани”, разходите и другите показатели се сумират и се нанасят на ред 28. В забележка на **ред 46**

„Забележки“ се изписват точните наименования на отделенията, включени в „Други специализирани“.

Приложение № 1

В това приложение се попълват извършените разходи и реализираната дейност в лечебното заведение по видове разходи и по болнични отделения/звена, числеността на персонала по болнични отделения/звена и средната месечна работна заплата по категории персонал. То е структурирано както следва:

Колона 1 - номер на реда

Колона 2 - наименование на структурното звено

В Колона 3 - „Заплати и възнаграждения на персонала по трудови договори“ се вписват разходите за заплатите и възнагражденията на персонала, зает по трудов договор.

В колона 4 - „Други възнаграждение на персонала“ се отчитат разходите за заплати и възнаграждения на персонала по граждански договори, договори за управление и др. видове договори.

За точното определяне на разхода за заплати на всяко звено от голямо значение е щатното разписание на лечебното заведение да се съставя и утвърждава поотделно за отделения/звена без легла и болничните отделения с легла.

Общоболничните разходи са разходите на тези звена, които не участват пряко в диагностичната и лечебна дейност, но подпомагат тези дейности и са важни за цялостното функциониране на лечебното заведение – това са административните, стопански и обслужващи звена – аптека, лаборатория, кухня, пералня и т.н..

!!! Общоболничните разходи, като заплати на медицинския управител, директора, борда на директорите, административен персонал, аптека, домакинството, технически персонал и др., се отнасят пропорционално към разходите за заплати и осигуровки съответно за болничните отделения и структурите без легла. Предварително се определя съотношението между разходите за болничните отделения с легла и отделенията без легла. При намиране на съотношението не се включва разходът за общоболничните длъжности.

Пример: в една болница е установено, че разходът за работна заплата е 3 900 лв., от които общоболничните разходи за заплати са 250 лв., разходът за структурите без легла е 1 010 лв. От сумата 3900 лв. се изваждат общоболничните разходи – 250 лв. и се получава сумата 3 650 лв. (3 900 – 250). От тази сума се търси каква част представлява 1 010 лв. (разходи за заплати в структурите без легла) и се получава 27.67%. ($1010 \cdot 100 / 3650$). От 250 лв. - сумата на общоболничните разходи, се търсят 27.67% и се получават 69 лв. ($27,67 \cdot 250 / 100$). Тази сума представлява частта от общоболничния разход за заплати за структурите без легла – или разходът за структурите без легла ще бъде 1 079 лв. (69+1 010). Разходът за стационара ще бъде съответно 2 821 лв. (3 900 лв. – 1 079 лв.).

В *колона 5* - „**Осигурителни вноски**” разходите за осигуровки на персонала се разпределят напълно аналогично на разходите в *колони 3 и 4*.

В *колони 6, 7, 8, 9 и 10* се отчитат разходите за материали.

В *колона 6* - „**Храна за болни**” се отчитат само разходите за храната на болните. Тъй като тези разходи се отнасят предимно към отделенията с легла, разпределението им по отделения става на базата на регистрираните хранодни умножени по фактическите разходи за храна на болните за съответния период. Останалите разходи за храна (храна на персонала) се включват във *колона 10* „**Други материали**”.

В *колона 7* - „**Лекарства**” се отчитат разходите за лекарства (медикаменти) във всяко едно отделение/звено, включително и разходите на лекарства по централната доставка за съответното отделение/звено.

В *колона 8* - „**Медицински консумативи**” разходите за медицинските консумативи се отчитат аналогично на разходите за лекарства, включително и консумативи получени по централна доставка.

В *колона 9* - „**Горива, вода и енергия**” се отчитат извършените разходи за отопление, осветление и водоснабдяване. Разпределението по отделни звена става след предварително изготвяне на скица на лечебното заведение за изчисляване на квадратурата на съответното отделение или звено, осветителните точки, водопроводните кранове и др. във всяко едно звено. При така извършената предварителна подготовка, разходът за отопление се разпределя, като общата сума на разхода се дели на общата квадратура на лечебното заведение. Получава се разходът за единица показател, който се умножава по изчислената квадратура на съответното звено. Разпределението на разходите за осветление и водоснабдяване става на базата на отчетените данни от електромерите и водомерите. Там където е невъзможно да се поставят измервателни прибори, разпределението става на базата на квадратурата на ползваната площ, апарати и съоръжения, консумиращи значителни количества електроенергия и вода.

В *колона 10* - „**Други материали**” се отчитат всички останали разходи, разпределението на които се извършва според данните от първичната счетоводна документация.

В *колона 11* - „**Разходи за текуща поддръжка**” се отчитат разходите за текуща поддръжка в съответните отделения/звена на лечебното заведение.

В *колона 12* - „**Разходи за амортизация**” се отчитат разходите за начислените амортизации на дълготрайни материални и нематериални активи на болничните звена.

В *колона 13* - „**Всички други разходи**” се отразяват всички останали разходи на отделенията/звената в лечебното заведение, които са извън конкретно изброените.

В *колона 14* - „**Всичко текущи разходи**” е заложена формула за автоматично сумиране на разходите по колони от 3 до 13.

В колона 15 - „Капиталови разходи” е създадена автоматична връзка с Приложение 3, в което капиталовите разходи на звената са детайлизирани и се сумират. Сумата на капиталовите разходи по отделения/звена от Приложение 3 автоматично се отразява в колона 15 на Приложение 1 за съответното отделение/звено и общо за лечебното заведение.

В колона 16 - „Приходи на лечебното заведение” е създадена автоматична връзка с Приложение 2, в което приходите на звената са детайлизирани и се сумират. Сумата на приходите по отделения/звена от Приложение 2 автоматично се отразява в колона 16 на Приложение 1 за съответното отделение/звено и общо за лечебното заведение.

На ред 29 - „Всичко от ред 1 до ред 28” в електронния макет е заложена формула за автоматично сумиране на разходите по видове във всички отделения с болнични легла.

Редовете от 31 до ред 42 - се отнасят за разходите за различни видове дейност, извършвана извън отделенията с легла в лечебните заведения за болнична дейност (издаване на експертни решения от ТЕЛК, диализа – брой процедури за болни, извън отделения с легла , трансфузионна хематология и др.).

! Ред 42 - „Други” се отнася за звена извън конкретно изброените по редове 31 до 41, ако има такива. Тук не се въвеждат разходи, приходи и дейност на административно, стопанско и помощни звена. Те се разпределят пропорционално по отделенията и само се посочва общата им сума на ред 49

На ред 43 - „ Всичко от ред 35 до ред 42” е заложена формула за автоматично сумиране на разходите по редове от 35 до 42.

На ред 45 - „ Всичко за лечебното заведение” е заложена формула за сумиране на всички разходи (р.29+р. 43) в лечебното заведение.

!!! На ред 47 и ред 48, колони 7, 8, 12 и 13, се посочва сумата на общите разходи по централна доставка на лекарства, медицински консумативи и апаратура общо за всички отделения с легла и общо за всички отделения/звена без легла. (!!!не трябва да се забравя, че те се включват в разходите за лекарства, мед. консумативи и апаратура на съответните отделения/звена по редове 1-28 и 31-42).

!!! На ред 49 - „Общоболнични разходи” се посочва сумата на съответния вид разход за дейността на тези звена, които не участват пряко в диагностичната и лечебна дейност – това са административните, стопански и обслужващи звена – аптека, кухня, пералня и т.н.

Сумите по ред 49 трябва да са разпределени пропорционално, според гореописания начини, в разходите на отделенията/звената, за да могат изчислените икономически показатели от дейността да са реални и да включват пълните разходи на лечебните заведения. На ред 49 просто се посочва общата сума на вече разпределените общоболнични разходи.

Реализирана дейност и категории персонал в лечебното заведение

В клетките от колона 17 до колона 27, на редове от 1 до 28 на Приложение 1 се отразява реализираната дейност по структурни звена с легла – средногодишен брой легла, реализирани леглодни, преминали болни. „Броят на преминалите болни” общо за лечебното заведение (ред 29, колона 27) се получава като автоматичен сбор от „Болни в началото на отчетния период” за всички отделения и „Постъпили болни” за всички отделения. Средногодишният брой легла, реализирани леглодни, броят на болните общо за отделенията задължително се сверяват със съответните данни на лечебното заведение по отчет 365Б, подаван също в НЦОЗА.

В колона 17 - средногодишния брой на леглата за всяко едно отделение/звено се изчислява по формулата :

$$C=L+L1*X/12$$

Където: С е средногодишния брой на леглата; L е броя на леглата към 1 януари на текущата година, които ще функционират през цялата година; L1 е броя на леглата, които няма да функционират през цялата година; X е броят на месеците, през които ще работят леглата /L1/.

В колона 18 - се отчитат реализираните леглодни във всяко едно отделение/звено взети от статистическите отчети на лечебното заведение.

В колони 19 – 26 - отчитането става на базата на данните от статистическата отчетност на лечебното заведение. В колона 27 е заложена формула за автоматично изчисляване на болните по отделения.

!!! Колони от 17 до 26 трябва да кореспондират с таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б, а именно:

- ред 1 - с шифър 03, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 2 - с шифър 14, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 3 - с шифър 15, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 4 - с шифър 16, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 5 - с шифър 18, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 6 - с шифър 29, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 7 - с шифър 30, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 8 - с шифър 31, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;

- ред 9 - с шифър 32, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 10 - с шифър 33, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 11 - с шифър 34, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 12 - с шифър 35, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 13 - с шифър 39, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 14 - с шифър 40, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 15 - с шифър 41, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 16 - с шифър 42, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 17 - с шифър 43, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 18 - с шифър 44, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 19 - с шифър 47, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б . Ако лечебното заведение има едно „Хирургично отделение“ с няколко типа дейност и в отчет 365Б тя е отчетена на няколко реда, то тогава ред 19 трябва да се сравнява с шифър 46, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б;
- ред 20 - с шифър 53, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 21 - с шифър 54, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 22 - с шифър 56, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 23 - с шифър 57, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 24 - с шифър 58, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 25 - с шифър 59, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 26 - с шифър 70, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 27 - с шифър 71, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б ;
- ред 29 - с шифър 01, таблица „Леглови фонд и неговото използване“ на отчет 365Б.

В клетките на редове от 1 до 28, колони 28-31 - се посочва числеността на персонала по основни категории в съответното болнично отделение/звено като средно-списъчен състав.

В клетките на ред 29, колони 20,21, 27, 28-31 са заложили формули за автоматично сумиране на съответните показатели за дейност и категории персонал общо за всички отделения с легла в лечебното заведение.

В клетките на ред 30 - „Средна месечна работна заплата в отделенията”, колони от 28 до 31 - се отразява средната месечна работна заплата общо за всички отделения с болнични легла за съответната категория персонал.

Клетките на редове от 31 до 42 , колони 17,18,19 - се отнасят за извършената дейност в отделения/звена без легла. Данни се нанасят само в клетките, които не са оцветени в сив цвят и маркирани с **x**.

- **На ред 33, колона 17** се нанася броя на постове в диализните звена, а в колона 19 – извършените процедури. Данните трябва да съвпадат с тези от отчет 387;
- **На ред 34, колона 17, 18 и 19** данните трябва да кореспондират с тези от отчет 365Б, таблица „Места за краткотраен престой“;
- **На ред 37, колона 19** данните трябва да кореспондират с тези от отчет 365Б, таблица „Извършени изследвания“, шифър 10;
- **На ред 38, колона 19** данните трябва да кореспондират с тези от отчет 365Б, таблица „Извършени изследвания“, шифър 12;
- **Колона 19, сумата на ред 33 и 34** трябва да е равна на стойността на клетката в колона 21, ред 29.

Клетките на редове от 35 до 42, колони 28-31- се отнасят до числеността на категориите персонал в отделения/звена без легла като средносписъчен състав. В колона „Медицински специалисти по здравни грижи” се включват лицата с образователна степен „бакалавър по здравни грижи” или по-ниска образователна степен.

На ред 43 - е заложила формула за автоматично сумиране на отделни категории персонал по редове от 35 до 42.

На ред 45, колони 28-31 - е заложила формула за сумиране персонала (**р.29 + р. 43 + р. 49**) по категории в лечебното заведение.

В клетките на ред 44 „Средна месечна работна заплата в отделения/звена без легла”, колони от 28 до 31 - се нанася средната месечна работна заплата общо за всички структури в отделения/звена без легла за съответните категории персонал в посочените за целта клетки.

В колони 28-31 на ред 49 - се вписва общоболничен персонал – т.е. административен, стопански и помощен – аптека, кухня, пералня и всички останали, които за разлика от разходите и приходите не са включени като брой в средносписъчния състав на персонала по отделения/звена с легла или без легла.

Приложение № 2

Приложение 2 се отнася за приходите на лечебното заведение по основни източници на приходите и по структурни звена в лечебното заведение.

В *колона 3 „Приходи от МЗ”* - се отразяват приходите на лечебното заведение, получени от Министерство на здравеопазването във връзка с договори за финансиране, целеви субсидии за капиталови разходи и др., както и приходите от централна доставка на лекарства, консумативи и апаратура .

В *колона 4 „Приходи от общинско финансиране”* - се отчита финансиране от общинските бюджети.

В *колона 5 „Приходи от НЗОК”* - се отчитат приходите от финансиране от НЗОК за извършена дейност по договор за клинични пътеки или по друг договор с НЗОК.

В *колона 6 „Приходи от ДЗОФ”* - се отразяват приходите на лечебното заведение, получени от здравноосигурителни дружества за доброволно здравно осигуряване.

В *колона 7 „Приходи от потребителски такси”* - се отразяват приходите на лечебното заведение, получени от потребителските такси на пациентите.

В *колона 8 „Приходи от продажби на стоки, услуги и други”* - се отразяват нетните приходи от обичайна дейност на лечебното заведение, получени от продажбата на медицински услуги на краен потребител (пряко заплатени от пациентите), както и такси за болничен престой на осигурени пациенти.

В *колона 9 „Приходи от дарения”* се отчитат само приходите, получени като дарение от физически или юридически лица в полза на лечебното заведение. Ако дарението е някакъв вид апаратура, съоръжение или друго материално средство, отчита се неговата парична стойност.

В *колона 10 „Други приходи”* се отчитат финансови приходи, извънредни приходи, приходи от специализирани фондове към републиканския бюджет, от международни програми за борба със социално значими заболявания, хуманитарни помощи, както и всички останали приходи, за които няма посочена конкретна колона или ред.

В клетките **на редове от 1 до 28** се разпределят приходите по отделения с болнични легла, а в клетките **на редове от 35 до 42** - по отделения/звена без легла.

На ред 29 е заложена формула за автоматично сумиране на приходите на отделенията с легла по редове от 1 до 28.

На ред 43 е заложена формула за автоматично сумиране на приходите на звена без легла по редове 35 до 42.

На ред 47 и ред 48 се посочват приходите по централна доставка на лекарства, мед. консумативи и апаратура от съответния източник за отделенията с легла и отделения/звена без легла.

При невъзможност за разпределянето на даден приход (например от дарения) по отделения/звена, размера на прихода се включва в колоната на съответния източник на **ред 49 „Общоболнични приходи“**. Те автоматично се добавят в сумите по **ред 45 „Всичко за лечебното заведение“**.

Сумата на приходите по отделения/звена автоматично се отразява в съответните отделения/звена на Приложение 1.

При подаване на разходи, дейност и персонал за дадено отделение/звено в приложение 1, трябва да се подават в приложение 2 и съответните приходи за него.

Приложение 3

Попълва се само при извършени от лечебното заведение разходи за придобиване на дълготрайни активи.

В това приложение се отразяват направените разходи за придобиване на дълготрайни активи по основни групи, ако има извършени такива в лечебното заведение. При извършени такива разходи, които не могат да бъдат разпределени по отделения/звена, техният размер се посочва на ред 47 – „Общоболнични капиталови разходи“ (те автоматично се добавят към сумите по ред 45 „Всичко за лечебното заведение“).

Сумата на капиталовите разходи по отделения/звена автоматично се отразява в съответните отделения/звена на Приложение 1.

„Справка за дейността и фактическите разходи на ЦСМП“

Раздел I се попълва аналогично на Приложение 1 и Приложение 3 от формата за разделно отчитане на „Извършени фактически разходи, реализираната дейност, численост на персонала и средна работна заплата в лечебните заведения“.

!!! Разходите за транспорт се попълват в последните три реда на раздела за Фактическите разходи. В тези разходи се включват: заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на шофьорите, горива и смазочни материали, гуми и др. консумативи, разходи за текущ и основен ремонт на транспортните средства, независимо, че са отчетени по отделно преди това.

Данните от Раздела за моторните превозни средства и тяхната дейност трябва да се засичат и сравняват с тези от отчет 369 за дейността на ЦСМП, който също се изпраща в НЦОЗА, а именно:

- Общ брой на МПС (всичко, от тях в движение)
- Санитарни линейки (всичко, от тях в движение)
- Реаномобили (всичко, от тях в движение)
- Общ брой на амбулаторните прегледи
- Общ брой на изпълнените повиквания
- Общ брой на изпълнени искания за превоз на консултанти
- Насочени за хоспитализация

Отчетите по приложения 1, 2 и 3, както и справка за дейността и разходите на ЦСМП се изготвят в електронния макет, предоставен от НЦОЗА.

Поради спецификата на обработка на електронните отчети в НЦОЗА и за целите на обобщаване на данните за всички лечебни заведения в страната **не трябва** да се добавят или премахват колони и редове от електронния макет. В електронния макет има заложи формули за сумиране, както и контролни редове, които не трябва да се трият.

Освен по е-поща, РЗИ изпраща в НЦОЗА по обикновена поща отпечатаните на хартия отчети на лечебните заведения от областта. Данните в хартиения и електронния вариант на отчета на отделните лечебни заведения трябва да съвпадат напълно.

Задължителни реквизити на отчета на *хартиен носител* във всички приложения са:

1. Пълното наименование и регистрационния номер на лечебното заведение, населено място, област.
2. Подпис на главния счетоводител и директора на лечебното заведение, печат на лечебното заведение.
3. Телефон за обратна връзка на лицето изготвило документа, подпис на директор РЗИ и печати на РЗИ.

Най-често допусканите грешки при попълването на формата

- Използване на форми, различни от отчетните за съответната година.
- Неправилно записан регистрационен номер и пълното наименование на ЛЗ.
- Изтриване или добавяне на редове и колони – абсолютно забранено.
- Забранено е преименуването на редовете в колоната със звената.
- Забранено е променянето на формули или изтриването на такива.
- Скриване на празни редове и колони.
- Неспазването на инструкцията за попълване на формите.
- Отчитане на разходи в отделения, без да са посочени извършена дейност и постъпили приходи в тях.
- Неотчитане на общоболничните разходи.
- Отчитане на разход за централна доставка на лекарства, без да е отчетен приход за тях.
- Неотчитане на средномесечната работна заплата по категории персонал.

- Грешен брой на преминалите болни, леглата и леглодните (броят им общо за лечебното заведение трябва да отговаря на посочения брой в отчет 365Б).
- Неправилно отчитане на транспортните разходи.
- Разминаване на данните за дейността на ЦСМП с тези в отчет 369.
- Липса на телефон за обратна връзка и име на лицето попълнило бланката.

Срокът за получаване на формите за Разделно отчитане на разходите в лечебните заведения с държавно и общинско участие и ЦСМП в НЦОЗА е 30 март 2019 г.

Представянето на икономическата информация в НЦОЗА през 2020 г. става в електронен вид по до сега установения ред - на електронни адреси:

Формите за Разделно отчитане на разходите в лечебните заведения с държавно и общинско участие и ЦСМП – z.popova@ncpha.government.bg, тел. 02 917 40 75

Ежемесечните Отчети по Наредба 2/2005 г. на МЗ за лечението на чуждите граждани (формуляр „З“ 32) – a.dimova@ncpha.government.bg , тел. 02 917 40 46

Ежемесечните Отчети за постъпилите болни, отговарящи на изискванията по Постановление 17/2007 г. – a.dimova@ncpha.government.bg , тел. 02 917 40 46

Ежемесечните Сведения за направените разходи от Републиканския бюджет за лечение извън обхвата на ЗЗО (формуляр „З“ 32) – m.saltirova@ncpha.government.bg , тел. 02 917 40 56